

Krimpenerwaard

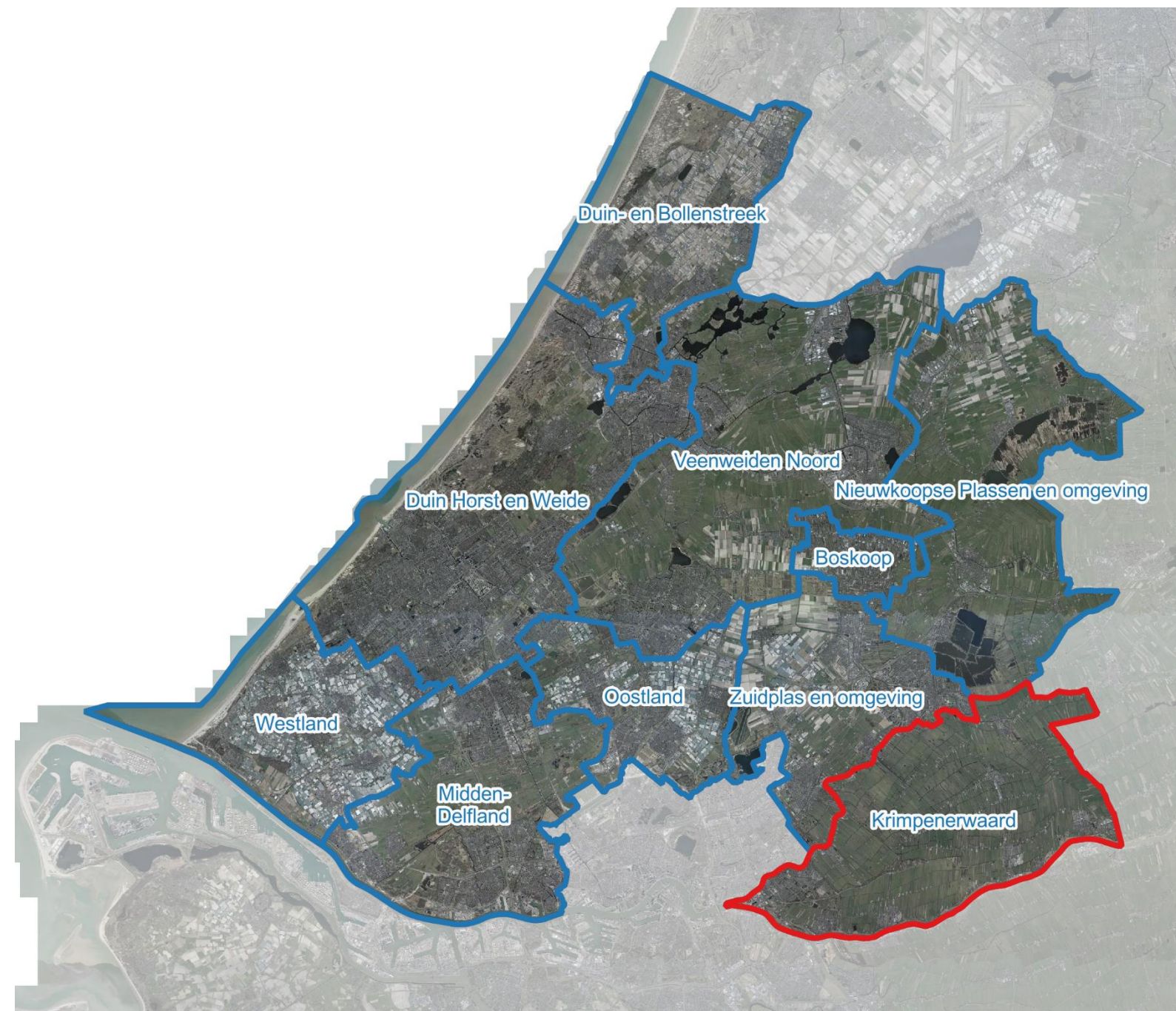
rapportage t.b.v. het Zuid-Hollands
Programma Landelijk Gebied (ZHPLG)

Versie juli 2023

Overzicht gebied en grondgebruik

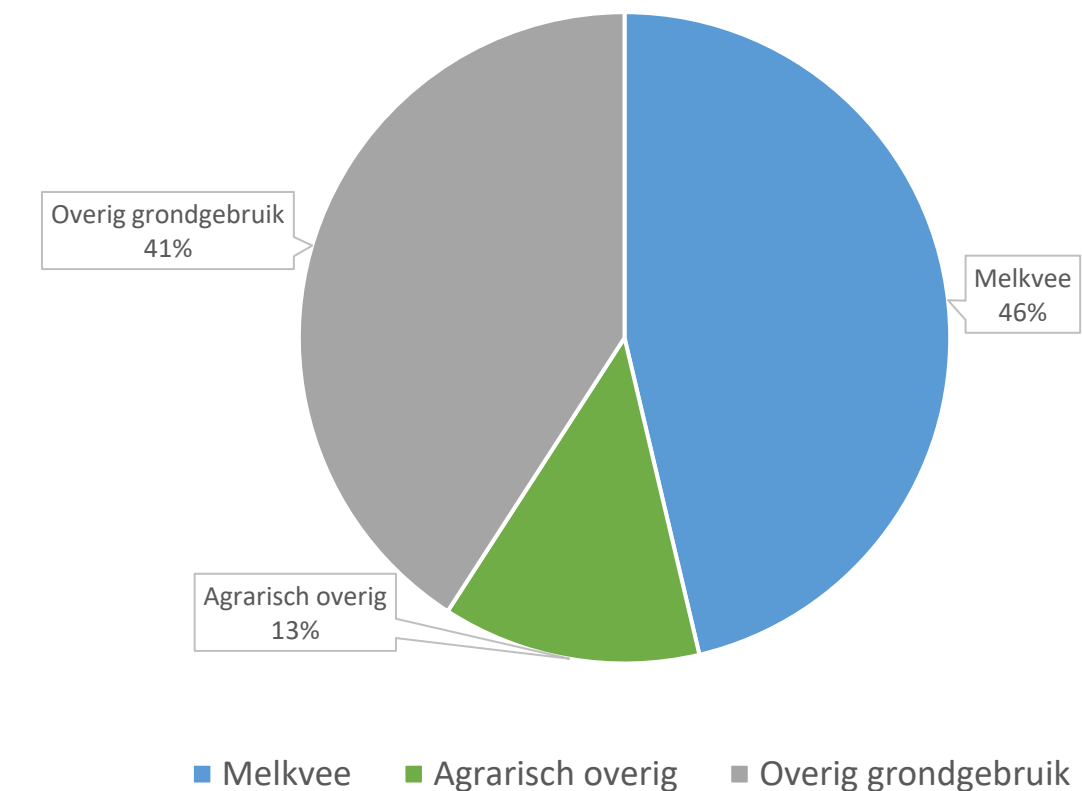
In deze rapportage staat Krimpenerwaard centraal. Dit is één van de 10 rapportages die worden uitgevoerd t.b.v. het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZHPLG).

Bron: Provincie Zuid-Holland

Het deelgebied Krimpenerwaard bestaat in totaal uit 17.026 hectare, waarvan 7.884 hectare in gebruik is bij melkveebedrijven en 2.185 hectare in overig agrarisch gebruik is.

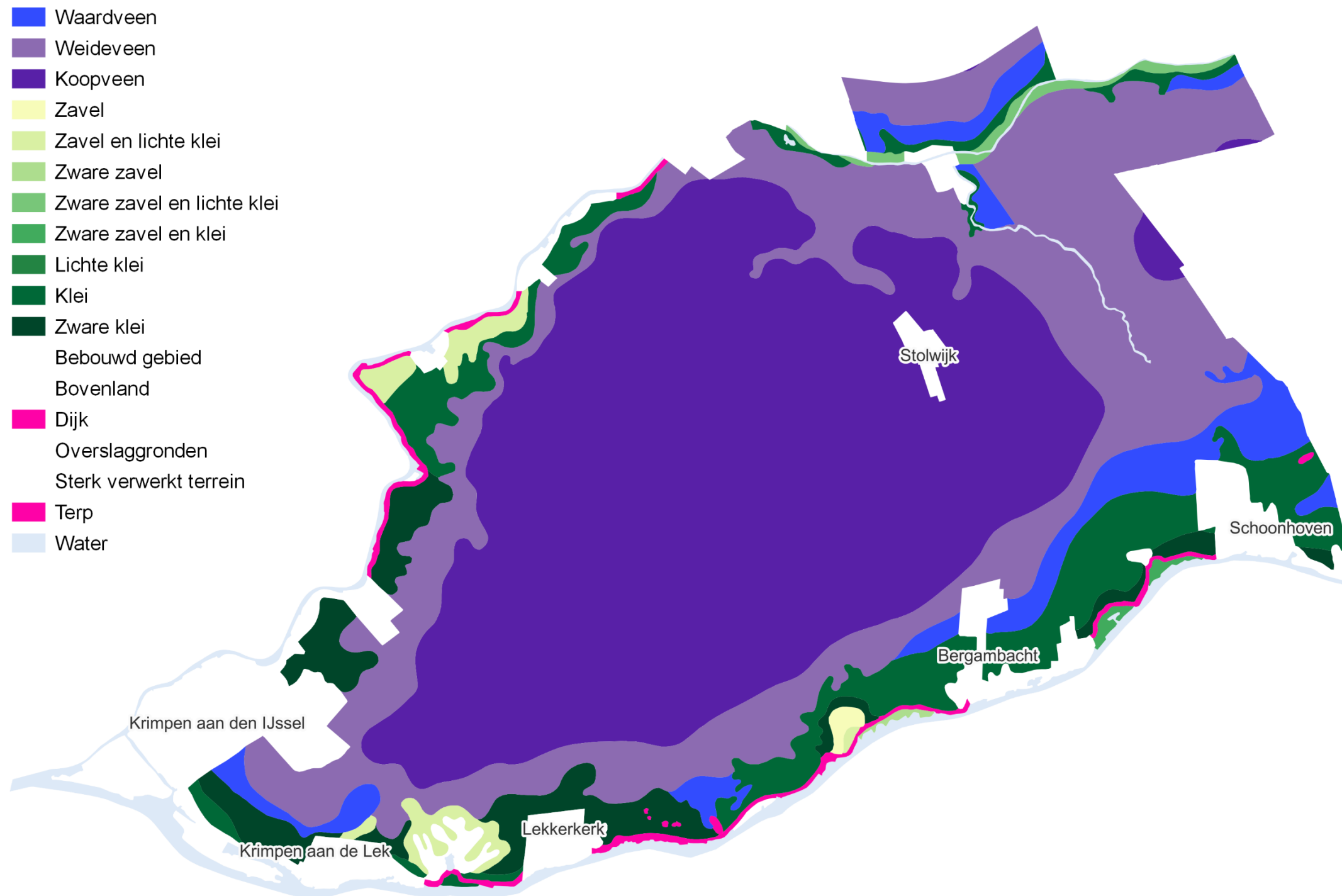
Verdeling grondgebruik Krimpenerwaard

Bron: BAB

Onder 'overige gronden' worden o.a. natuurgebieden, bebouwd gebied en infrastructuur gerekend. Van de oppervlakte dat agrarisch in gebruik is, wordt dus bijna 89% gebruikt voor melkvee.

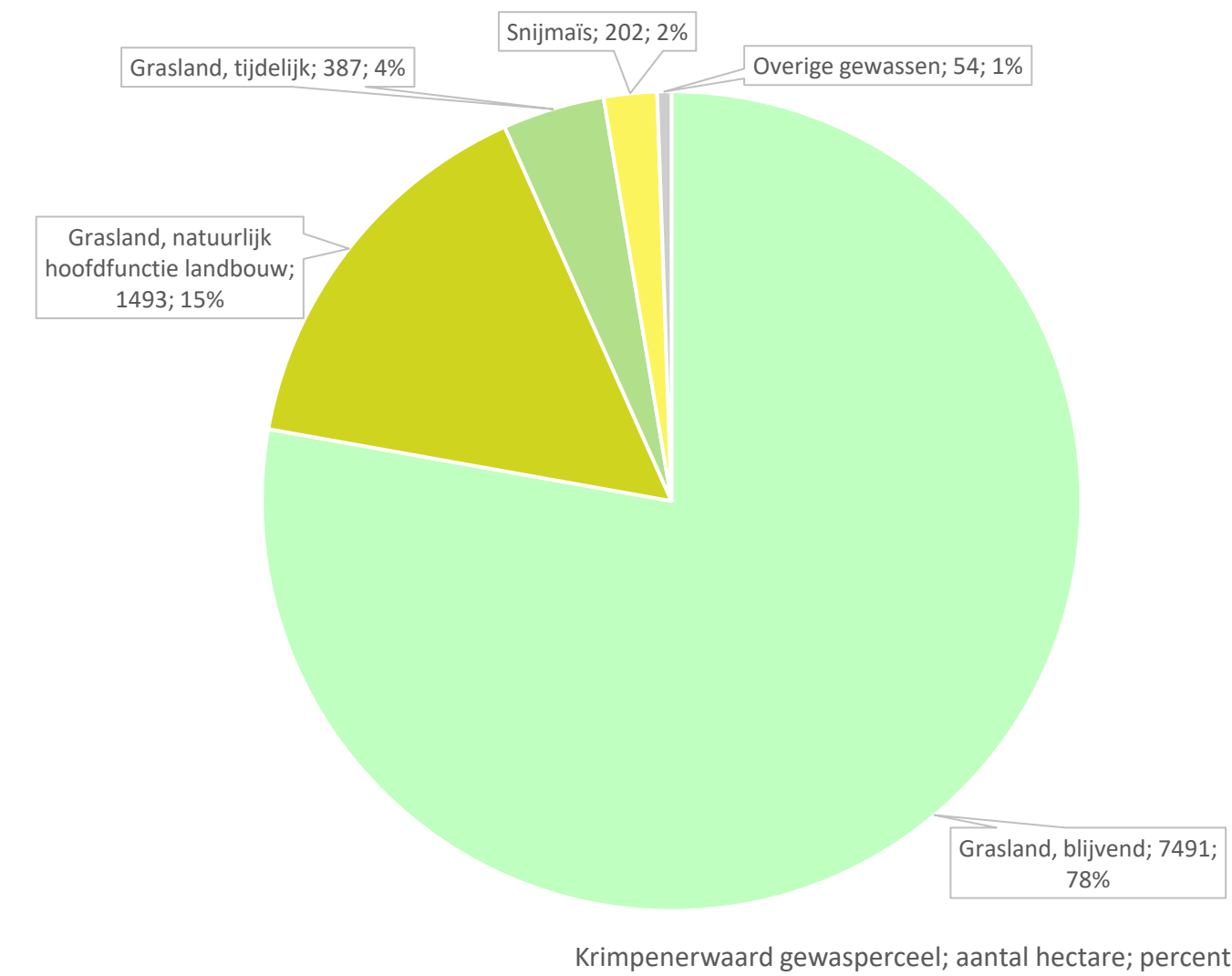
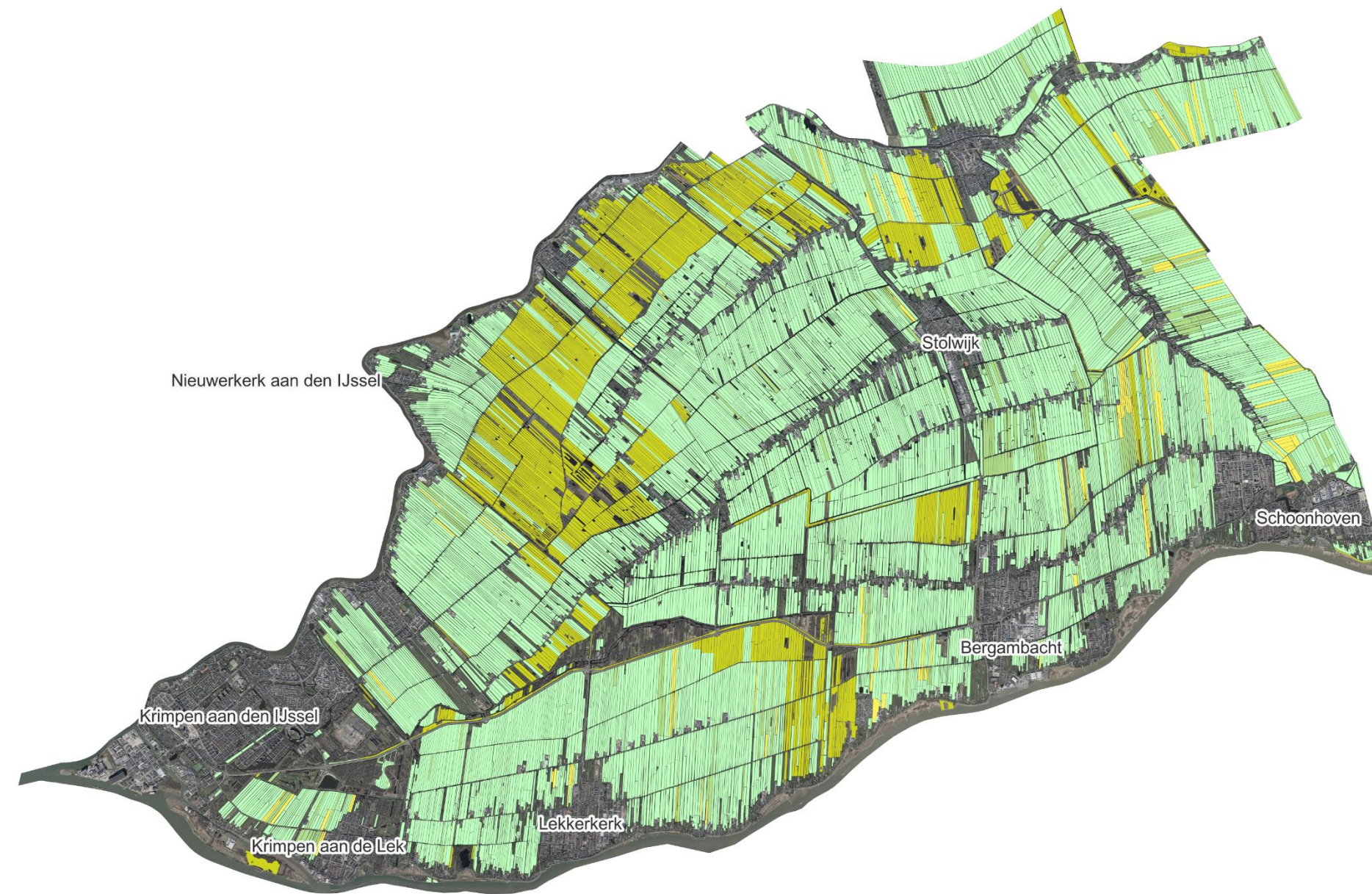
Bodemsoort

Bron: BRO

- Het grootste deel van de Krimpenerwaard bestaat uit **veen**. Hierin zijn 3 typen veen te onderscheiden:
- **Koopveen** is gelegen in het centrum van het gebied. Dit betreft veengronden met een maximaal 50 cm dikke veraarde bovengrond bestaande uit kleilig veen of venige klei.
- **Weideveen** is gelegen rondom het koopveen. Dit betreft veengronden met een zavel- of kleidek en een vaak meer dan 20 cm diepe donker gekleurde of humusrijke bovengrond (de minerale eerdlaag). Het gehele minerale deel bestaat uit klei en is minder dan 40 centimeter dik.
- **Waardveen** is gelegen langs de randen van het weideveen. Dit betreft veengronden met een dun dek van zware, kalkloze zavel- of klei van maximaal 40 cm dikte.
- Langs de randen van het gebied waar rivieren liggen is **zavel** en **klei** aanwezig.

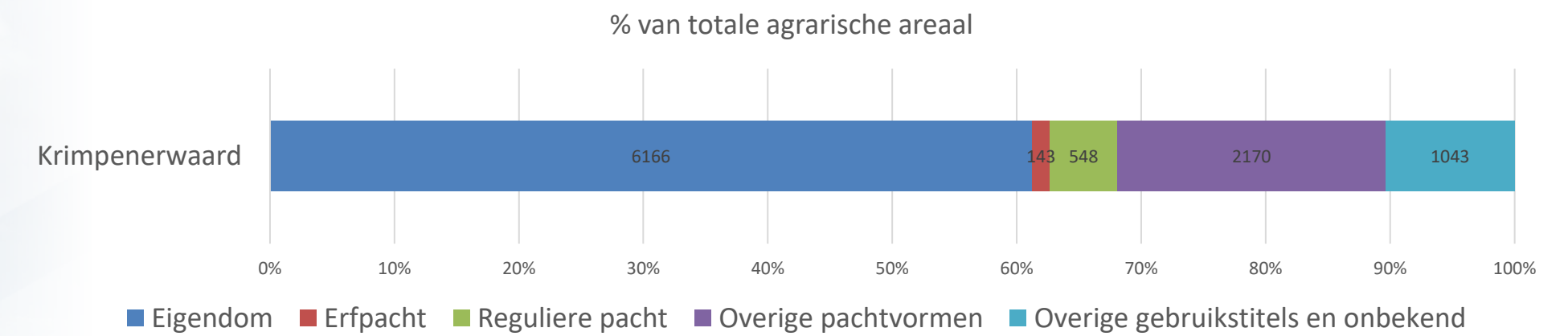
Gewaspercelen

De percelen die agrarisch in gebruik zijn in Krimpenerwaard bestaan voor 97 procent uit grasland. Hiervan is 15 procent natuurlijk grasland (grasland met een jaaropbrengst van minder dan 5 ton droge stof per ha) Daarnaast is er nog een klein deel (2 procent) snijmaïs.

Toegang tot grond

Gebruikstitels

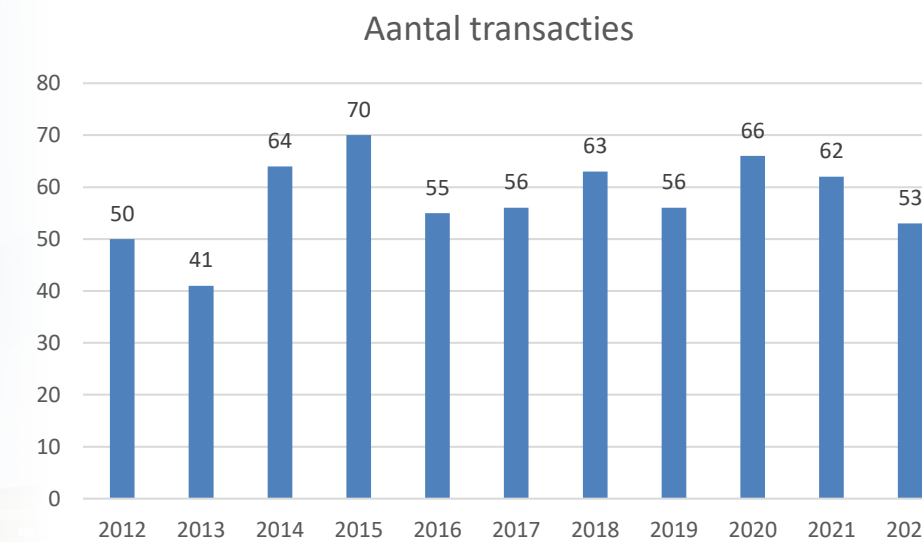

Meer dan 60% van de percelen in de Krimpenerwaard is in eigendom van de agrariërs. Circa 30% grond is door middel van erfpacht of pacht in gebruik. De overige ca. 10% wordt op basis van andere gebruikstitels gebruikt.

Voor de definitie van de grondmobiliteit en de grondprijs wordt verwezen naar de bijlage op pagina 15

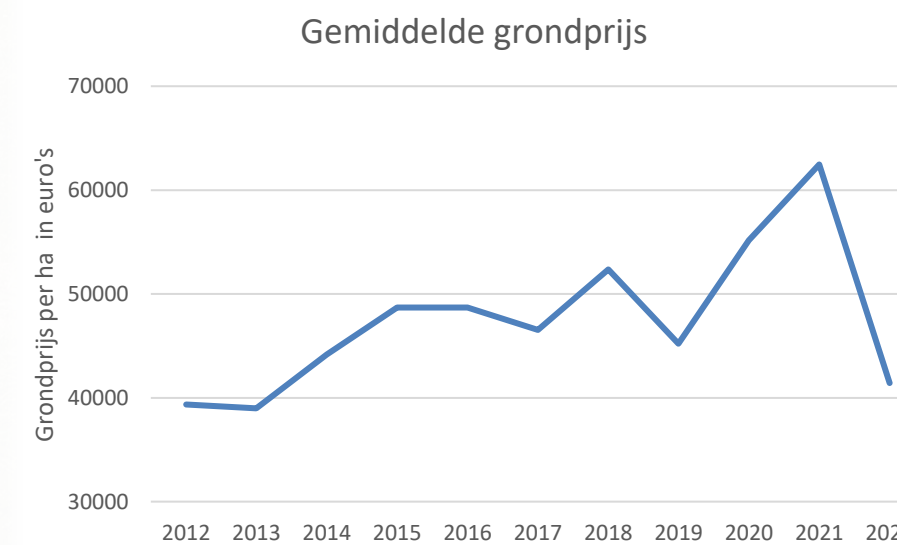
Grondtransacties

Grondmobiliteit

Het aantal transacties ligt tussen de 40 en 70 transacties per jaar

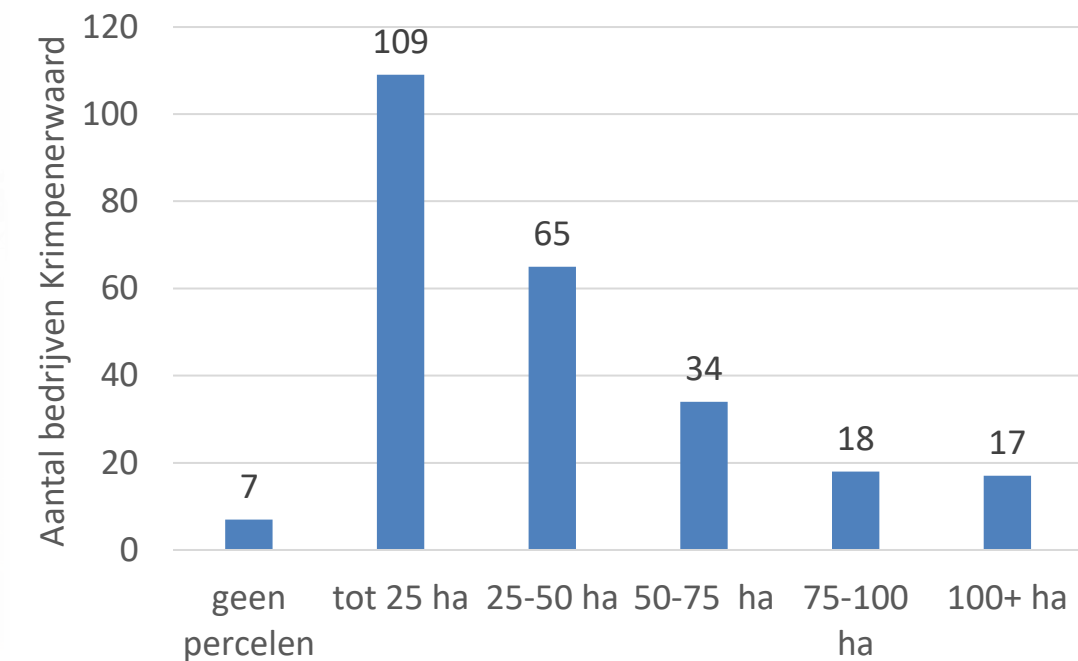
Gemiddelde grondprijs

De gemiddelde grondprijs stijgt van ca. 40.000 euro per ha in 2012 tot iets boven de 60.000 euro per ha in 2021. In 2022 is echter een sterke daling zichtbaar naar iets boven de 40.000 euro per ha.

Bedrijfskenmerken

In de Krimpenerwaard in zijn totaal 250 bedrijven aanwezig, de bedrijven zijn per oppervlaktecategorie als volgt verdeeld:

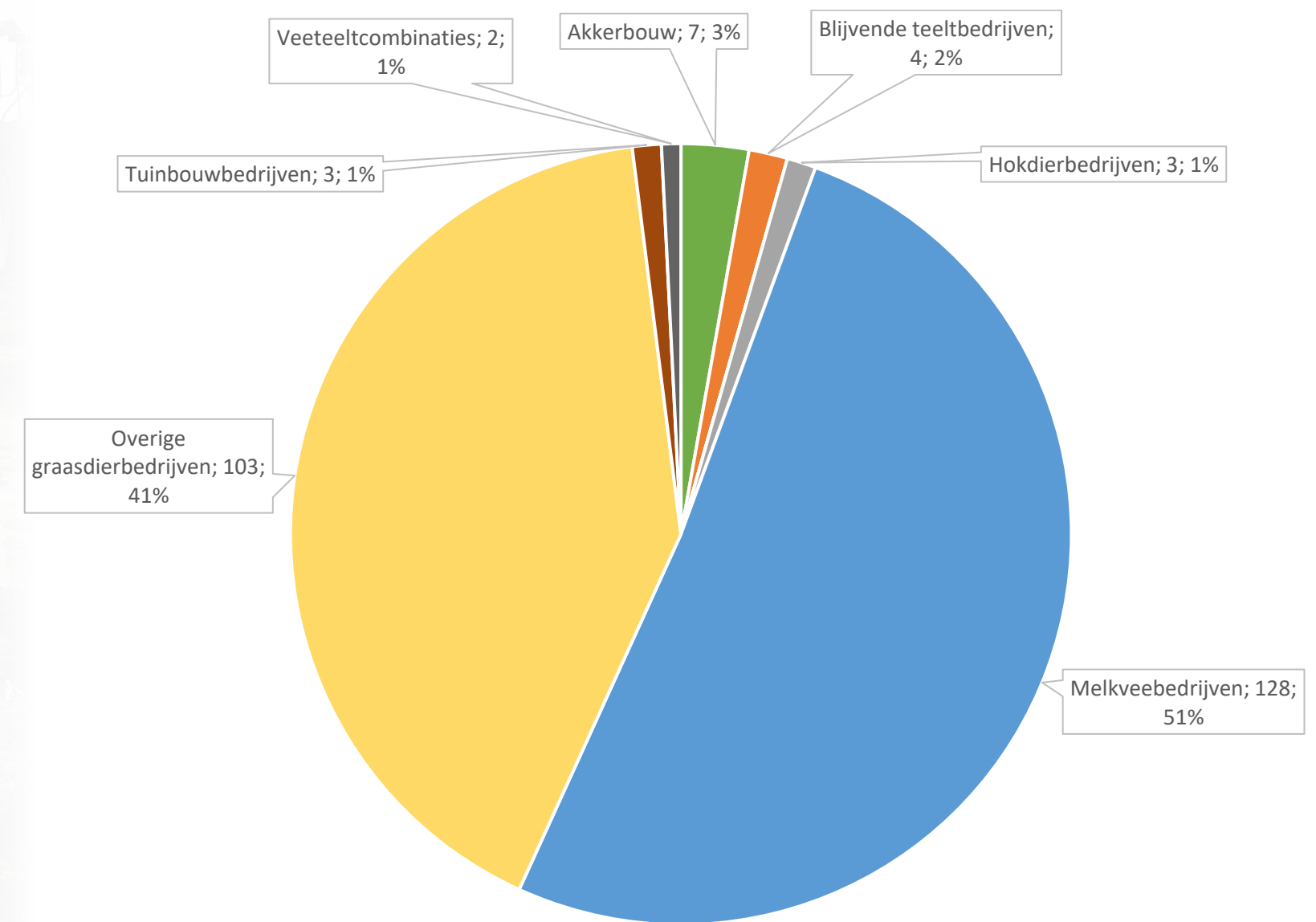

De gemiddelde bedrijfsgrootte per oppervlaktecategorie is onderstaande tabel weergegeven.

Omvang bedrijf	Gemiddelde bedrijfsgrootte in ha
Geen percelen	0
Tot 25 ha	10,46
25-50 ha	37,19
50-75 ha	61,49
75-100 ha	83,93
Meer dan 100 ha	154,33

Bedrijfstypen

Meer dan de helft van de bedrijven in de Krimpenerwaard bestaat uit melkveebedrijven, het overige deel bestaat voornamelijk uit overige graasdierbedrijven (schapen, geiten, paarden, etc.). Er zijn slechts enkele andersoortige bedrijven.

Krimpenerwaard bedrijfstypen; aantal bedrijven; percentage

Arbeidskrachten

Aantal arbeidskrachten naast de hoofdeigenaar - totaal.

Categorie	Aantal bedrijven	Krimpenerwaard
Geen percelen	7	1,29
Tot 25 ha	109	0,47
25-50 ha	65	1,25
50-75 ha	34	1,62
75-100 ha	18	2,33
Meer dan 100 ha	17	3,12
Totaal	250	

Aantal arbeidskrachten naast de hoofdeigenaar - melkvee.

Categorie	Aantal melkveebedrijven	Krimpenerwaard
Geen percelen	3	1
Tot 25 ha	13	0,69
25-50 ha	50	1,12
50-75 ha	30	1,73
75-100 ha	17	2,47
Meer dan 100 ha	15	3,27
Totaal	128	

Aantal dieren

Krimpenerwaard						
Omvang bedrijf	Aantal melk- en kalkoeien	Aantal jongvee	Aantal vlees- en weidevee	<i>Totaal aantal rundvee</i>	Aantal varkens	Aantal kippen
Geen percelen	102	75	9	186	399	0
Tot 25 ha	512	738	534	1.784	2.252	0
25-50 ha	3.200	1.578	374	5.152	417	20.649
50-75 ha	3.040	1.589	233	4.862	33	0
75-100 ha	2.244	1.021	33	3.298	0	0
Meer dan 100 ha	4.552	2.119	516	7.187	1.364	0
Totaal	13.650	7.120	1.699	22.469	4.465	20.649

Bron: BAB

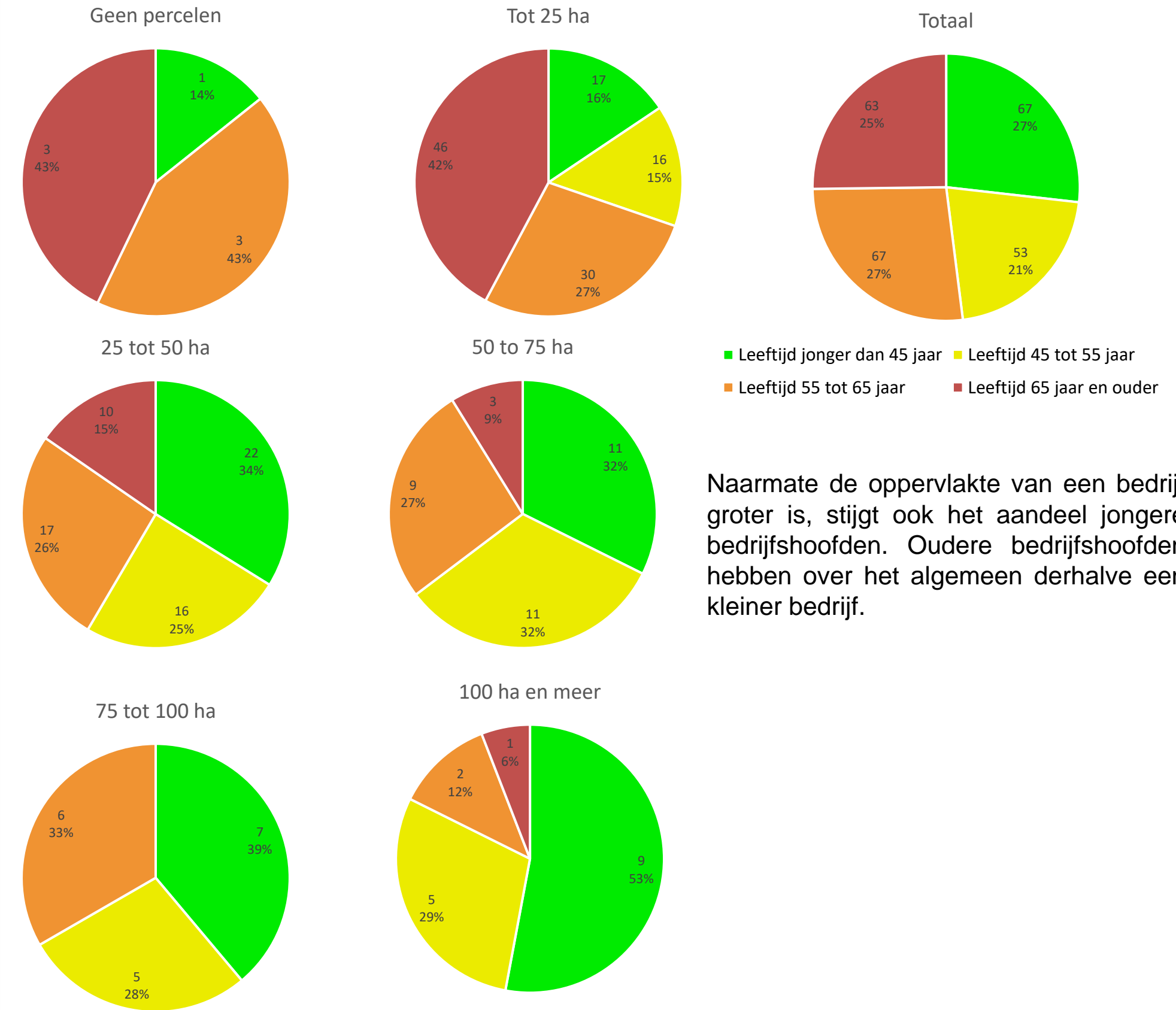
Verkavelingsanalyse

Voor een efficiënte bedrijfsvoering is een goede verkaveling van belang. Hiervoor heeft het Kadaster een methode ontwikkeld om de verkaveling te beoordelen. De uitleg bij de methode is opgenomen in de bijlage.

Melkvee	Krimpenerwaard
Aantal melkveebedrijven groter dan 5 ha	125
Percentage huiskavel	51,23 (redelijk)
Gemiddelde oppervlakte huiskavel	31,67 (uitstekend)
Gemiddeld aantal veldkavels	4,94 (redelijk)
Gemiddelde oppervlakte veldkavel	6,11 (uitstekend)
Eindoordeel	Goed

Akkerbouw	Krimpenerwaard
Aantal akkerbouwbedrijven groter dan 5 ha	6
Percentage huiskavel	57,62 (redelijk)
Gemiddelde oppervlakte huiskavel	6,52 (slecht)
Gemiddeld aantal veldkavels	1,50 (uitstekend)
Gemiddelde oppervlakte veldkavel	3,19 (slecht)
Eindoordeel	Matig

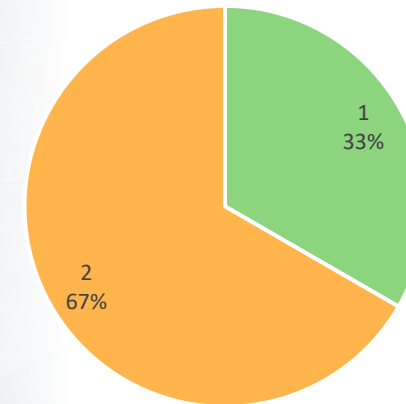
Leeftijdsopbouw

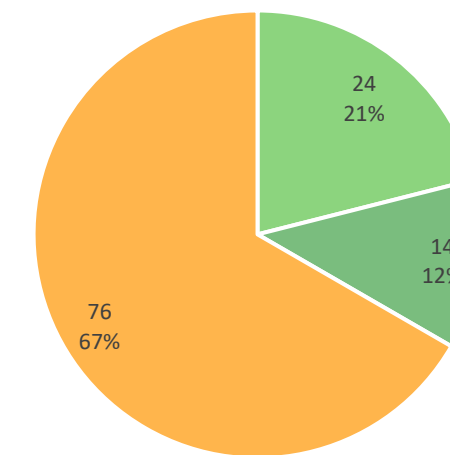
Naarmate de oppervlakte van een bedrijf groter is, stijgt ook het aandeel jongere bedrijfshoofden. Oudere bedrijfshoofden hebben over het algemeen derhalve een kleiner bedrijf.

Bedrijfsopvolging

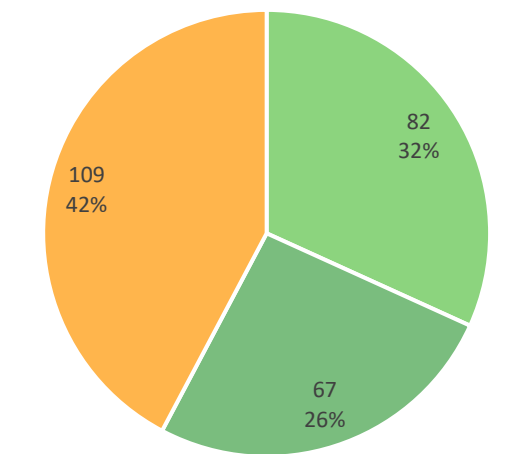
Geen percelen

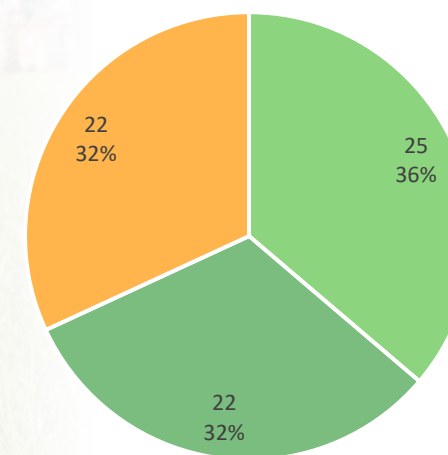
Tot 25 ha

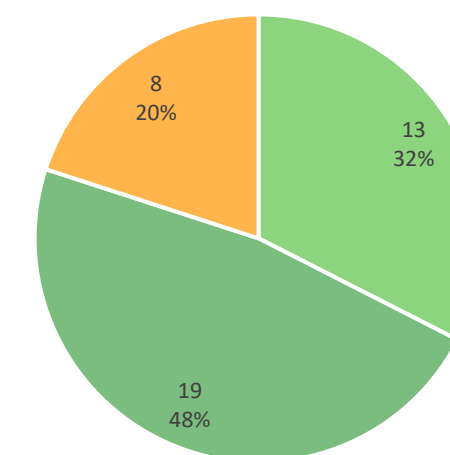
Totaal

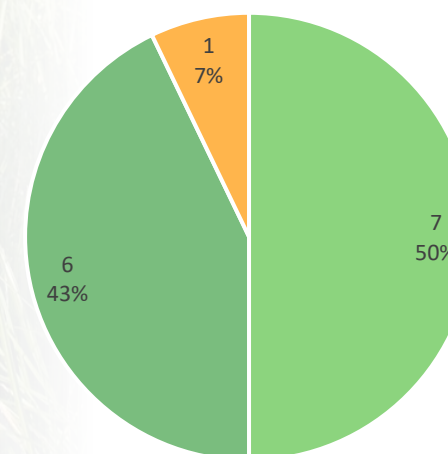
25 tot 50 ha

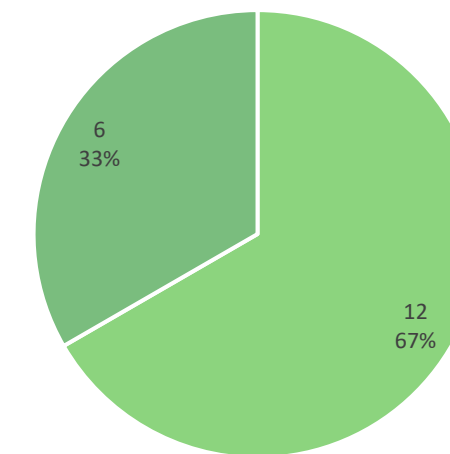
50 tot 75 ha

75 tot 100 ha

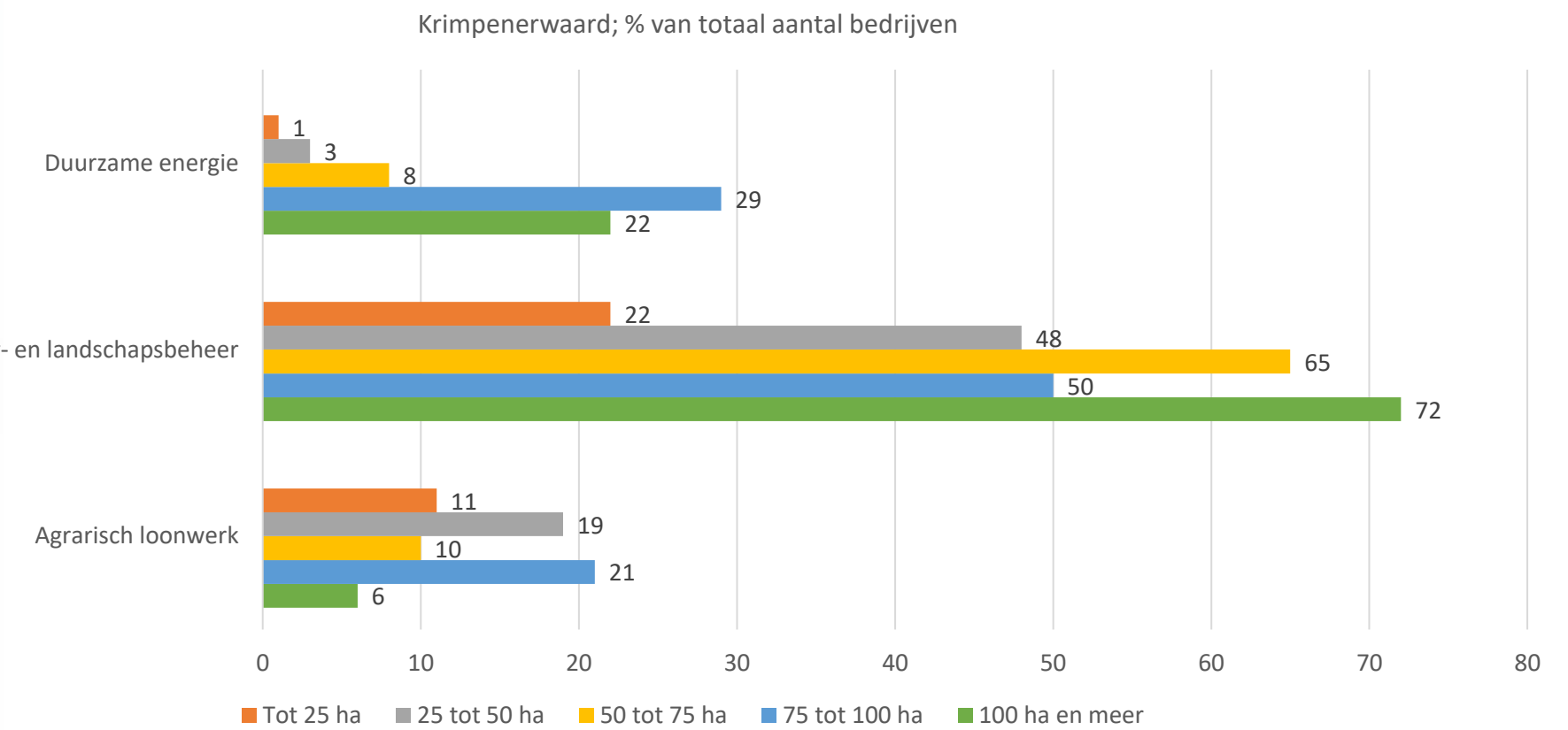
100 ha en meer

■ 50 jaar en jonger   ■ Wel bedrijfsopvolging
■ Geen bedrijfsopvolging

Bij kleinere bedrijven is het percentage zonder opvolging het grootst. Bedrijfshoofden van bedrijven van 100 ha of meer zijn ofwel 50 jaar of jonger (waar opvolging nog niet aan de orde is) of geven aan een opvolger te hebben

Nevenactiviteiten

Voor de duurzame energie en agrarisch natuur- en landschapsbeheer geldt globaal dat hoe groter de bedrijven zijn hoe groter het aandeel van de bedrijven is die deze nevenactiviteit ontplooiën. Voor agrarisch loonwerk is er geen verband ten opzichte van de grootte van het bedrijf.

Bijlagen

Bronnen

Voor deze analyse is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- BAB Basiskaart Agrarische Bedrijfsinformatie (2021, m.u.v. leeftijd, opvolging en nevenactiviteiten: 2020) (niet-openbaar)
- BRT Basisregistratie Topografie (2021) (openbaar)
- BRK Basisregistratie Kadaster (2021) (openbaar)
- AGRIS Agrarische Grondmarkt Informatiesysteem (2022), uitleg volgende pagina (niet-openbaar, elk kwartaal worden door het Kadaster [kwartaalberichten](#) gepubliceerd o.b.v. analyse van de data in AGRIS)
- BRP Basisregistratie Percelen (2021) (openbaar)
- BRO Basisregistratie Ondergrond (2023) (openbaar)

Bedrijfstypering

Bedrijven zijn door het CBS ingedeeld in een bedrijfstype volgens de [NEG-typering](#).

In EU-verband is een gemeenschappelijke typologie ontwikkeld op basis van het brutostandaardsaldo. De NEG-typering is de Nederlandse variant daarvan. Hierin worden acht hoofdbedrijfstypen onderscheiden, te weten vijf zogenoemde enkelvoudige hoofdtypen (akkerbouwbedrijven, tuinbouwbedrijven, blijvende teeltbedrijven, graasdierbedrijven en hokdierbedrijven), en drie combinaties (gewassencombinaties, veeteeltcombinaties en gewassen/veeteeltcombinaties). Een bedrijf behoort tot een bepaald bedrijfstype als tweederde of meer van het brutostandaardsaldo van een bepaalde landbouwactiviteit afkomstig is. (bron: CBS)

BAB

De BAB is een bestand dat door RVO.nl wordt gemaakt en t.b.v. de wettelijke taak van het Kadaster o.b.v. de Wilg aan het Kadaster ter beschikking is gesteld.

Analyses op basis van de BAB mogen niet tot een bedrijf herleidbaar zijn. Daarom dient een geaggregeerde waarde in de analyse minimaal op 5 onderliggende bedrijfswaarden gebaseerd te zijn. Dit is de reden dat in de analyse soms “te weinig bedrijven” wordt aangegeven.

Bij de samenstelling van de BAB wordt gebruik gemaakt van de gecombineerde opgave (de door CBS in StatLine gepubliceerde landbouwtellinggegevens, bedrijfstypering en SO-waarden), aangevuld met overige gegevens uit de gecombineerde opgave van RVO voor agrarische bedrijfsinformatie (landbouwtelling, huisvesting, percelen, relatiegegevens) en van het register I&R (Identificatie- en registratiesysteem voor dieren) voor UBN locaties (UBN=uniek bedrijfsnummer).

De kwaliteit van de BAB is afhankelijk van de kwaliteit van de door de agrariërs ingevulde gegevens en de respons op de aanschrijvingen.

Bijlagen

Grondmobiliteit

De agrarische grondmobiliteit – het verhandelde areaal landbouwgrond – geeft aan hoeveel agrarische grond is verhandeld op de vrije markt. Aan de basis van de berekening van de grondmobiliteit staan de transacties in het eigendomsregister van het Kadaster, aangevuld met informatie over de agrarische sector. Voor het bepalen van de agrarische grondmobiliteit zijn de verhandelde percelen op de volgende kenmerken geselecteerd:

grasland, bouwland, snijmais, bollenland, boomkwekerij, fruitteelt en overig tuinland

soort overdracht is koop-verkoop

zakelijk recht is volle eigendom

geen familierelatie

oppervlak perceel groter dan 0,25 hectare

de koopsom is groter dan € 1,-

Grondprijs

De agrarische grondprijs is de prijs van vrij beschikbare landbouwgrond gekocht door agrariërs. Aan de basis van de berekening van de grondprijs staan de transacties in het eigendomsregister van het Kadaster, aangevuld met informatie over de agrarische sector. Voor het bepalen van de agrarische grondprijs zijn de verhandelde percelen op de volgende kenmerken geselecteerd:

koper heeft een landbouwbedrijf

grasland, bouwland, snijmais

soort overdracht is koop-verkoop

zakelijk recht is volle eigendom

geen opstallen

geen reguliere pachtovereenkomst of erfpacht

geen familierelatie

oppervlak perceel groter dan 0,25 ha

de koopsom is groter dan € 1,-

Verhandelde percelen met extreem hoge en lage prijzen zijn volgens een statistische methodiek uitgesloten.

Bijlagen

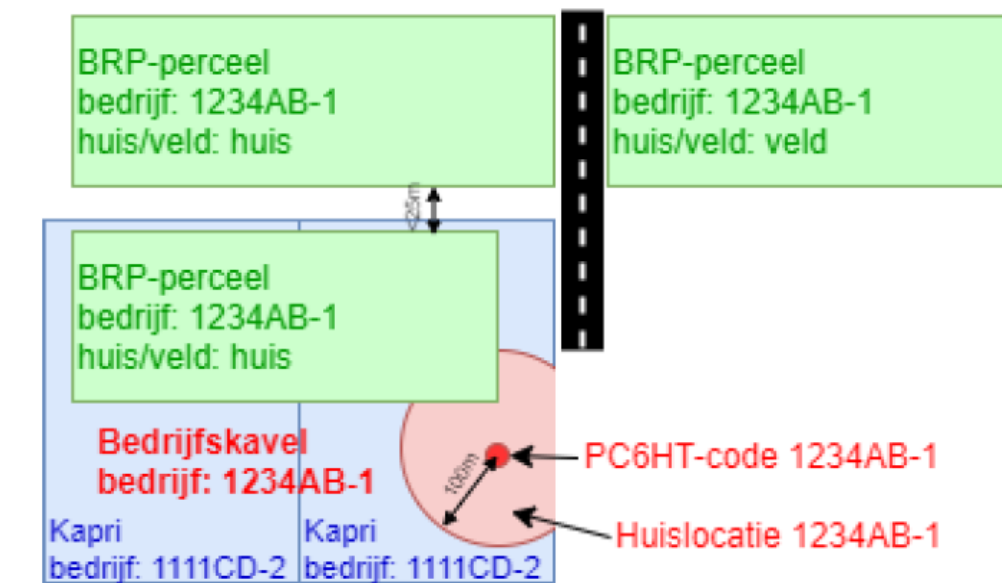
Verkavelingssituatie: huis- en veldkavels

Om inzicht te krijgen in de verkavelingssituatie is inzicht gewenst in welke percelen tot de huiskavel (direct bereikbaar vanuit de bedrijfsgebouwen) en tot veldkavel behoren (verder reizen om te bereiken). Om vast te stellen wat tot een huiskavel en wat tot een veldkavel wordt gerekend, wordt gebruik gemaakt van de Gecombineerde Opgave 2020.

Voor de definitie van wat tot een huis- en wat tot een veldkavel behoort zijn de volgende begrippen van belang:

Huiskavel	Gewaspercelen die binnen 25 meter van elkaar liggen, tot hetzelfde bedrijf behoren en waarvan minimaal 1 gewasperceel de bedrijfskavel overlapt, vermeerderd met de huislocatie.
Veldkavel	Gewaspercelen die binnen 25 meter van elkaar liggen, tot hetzelfde bedrijf behoren, de bedrijfskavel niet overlappen en voor zover niet doorsneden door een weg, waterweg of spoorweg.
Bedrijf	PHT-code van een relatienummer. Kan ook meerdere relatienummers beslaan gevestigd op dezelfde bedrijfslocatie.
Bedrijfskavel	Geclusterde kadastrale percelen van dezelfde eigenaar waarop de bedrijfslocatie ligt. Eigenaar hoeft niet noodzakelijk overeen te komen met bedrijf.
Huislocatie	Maximaal 100 meter van de oppervlakte bedrijfskavel rondom de bedrijfslocatie, verminderd met overlappende gewaspercelen.
Huisperceel	Gewasperceel liggend op of binnen 12,5 meter van de bedrijfskavel of liggend binnen 25 meter van een gewasperceel dat als huisperceel geclassificeerd is.
Relatienummer	Uniek nummer per bedrijf. Een bedrijf kan meerdere relatienummers hebben bij meerdere samenwerkingsvormen of sectoren.
BRP-gewaspercelen	Percelenbestand (polygonen) van RVO met gebruiksgegevens van AAN-percelen (agrarisch areaal Nederland) zoals in de meitelling opgegeven.

Onderstaande figuur geeft de verhouding tussen voorgaande begrippen weer:

Toelichting

- Het BRP-perceel linksboven is huiskavel omdat het binnen 25 meter van een BRP-perceel ligt dat als huiskavel geclassificeerd is en er geen significante (water)weg tussen ligt.
- Het BRP-perceel linksonder is huiskavel omdat dit het kadastraal eigendom raakt waar het bedrijf (hier: 1234AB-1) op ligt.
- De oppervlakte van de rode cirkel is de huislocatie.
- Het overige blauwe gedeelte van het kadastraal eigendom telt niet mee in de analyse, omdat dit niet agrarisch in gebruik is.
- Het BRP-perceel aan de rechterkant van de weg is veldkavel.

Figuur 1: Schematische weergave huiskavel, veldkavel, huisperceel en huislocatie.

Bijlagen

Verkavelingssituatie: beoordeling

Nadat inzicht is verkregen in de huis- en de veldkavels zal per deelgebied een aantal factoren worden berekend om tot een oordeel te komen wat betreft de verkavelingssituatie. Dit betreft de volgende factoren:

- Gemiddeld percentage huiskavel
- Gemiddelde oppervlakte huiskavels
- Gemiddeld aantal veldkavels
- Gemiddelde oppervlakte veldkavels

De bovengenoemde factoren zijn op basis van onderzoek uit de laatste decennia bepaald. De weging is getoetst op ervaringen en resultaten uit alle reeds uitgevoerde verkavelingen, daarnaast zijn de resultaten van deze methode getoetst door Wageningen Economic Research (vroeger LEI). De score wijkt per landschapstype af. Bedrijven in de Noordoostpolder hebben per definitie een andere structuur als de bedrijven in het zuiden van Limburg. Voor dit onderzoek is gekozen om het landschapstype 'kleinschalige laagveen en zandgebieden' te hanteren. De beoordeling wordt uitgevoerd op basis van de volgende schema's. Er is een aparte beoordeling voor akker- en tuinbouwbedrijven en een beoordeling voor (melk)veehouderijbedrijven.

Akker- en tuinbouw

1. Kleinschalig / laagveen en zandgebieden		toestand factoren				
Totaaloordeel	punten	gemiddeld % huiskavel	gemiddelde oppervlakte huiskavel per bedrijf	gemiddeld aantal veldkavels per bedrijf	gemiddelde oppervlakte veldkavel per bedrijf	totaalscore na weging
uitstekend	5	>=80	> =30 ha	<1,5	>=14 ha	45 - 50
goed	4	60 - 80	25 - 30 ha	1,5 tot 3	10 tot 14	37 - 44
redelijk	3	40 - 60	20 -25 ha	3 tot 5	7 tot 10	27 - 36
matig	2	20 - 40	15 - 20 ha	5 tot 6	4 tot 7	19 - 26
slecht	1	< 20	<15 ha	>=6	<4	10 -18
	weging-->	3	2	2	3	

Melkveehouderij

1. Kleinschalig / laagveen en zandgebieden		toestand factoren				
Totaaloordeel	punten	gemiddeld % huiskavel	gemiddelde oppervlakte huiskavel per bedrijf	gemiddeld aantal veldkavels per bedrijf	gemiddelde oppervlakte veldkavel per bedrijf	totaalscore na weging
uitstekend	5	>=80	>24 ha	<2	>6 ha	45 - 50
goed	4	60 - 80	18 - 24 ha	2 tot 4	4 tot 6	37 - 44
redelijk	3	40 - 60	14 - 18 ha	4 tot 6	3 tot 4	27 - 36
matig	2	20 - 40	6 - 14 ha	6 tot 8	2 tot 3	19 - 26
slecht	1	< 20	<6	>=8	< 2	10 -18
	weging-->	4	2	2	2	